

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 129/21
Luxemburg, 15 iulie 2021

Hotărârea în cauza C-848/19 P
Germania/Polonia

Legalitatea oricărui act al instituțiilor Uniunii care intră sub incidența politicii acesteia în domeniul energiei trebuie apreciată în raport cu principiul solidarității energetice

Curtea respinge recursul formulat de Germania împotriva hotărârii Tribunalului care, în temeiul acestui principiu, a anulat o decizie a Comisiei din anul 2016 prin care au fost modificate condițiile de acces la gazoductul OPAL

Linia de racordare a gazoductului Mării Baltice (denumit în continuare „gazoductul OPAL”) este secțiunea terestră, la vest, a gazoductului Nord Stream 1, care transportă gaz provenit din Rusia în Europa, ocolind țările de tranzit „tradiționale” precum Ucraina, Polonia și Slovacia. În anul 2009, Comisia aprobase, în anumite condiții, decizia Agenției Federale a Rețelelor din Germania de a scuti gazoductul OPAL de aplicarea normelor Directivei 2003/55¹ (înlocuită ulterior de Directiva 2009/73²) referitoare la accesul terților la rețelele de gaze³ și la reglementarea privind tarifele⁴. Întrucât Gazprom, întreprindere dominantă pe piața furnizării gazelor, nu a îndeplinit niciodată una dintre condițiile impuse de Comisie, aceasta nu a putut să exploateze gazoductul OPAL decât în proporție de 50 % din capacitatea sa, de la punerea sa în funcțiune în anul 2011.

În anul 2016, la cererea printre altele a Gazprom, Agenția Federală a Rețelelor din Germania a notificat Comisiei intenția sa de a modifica anumite dispoziții din scutirea acordată în anul 2009. În esență, modificarea avută în vedere trebuia să permită exploatarea gazoductului OPAL la capacitatea sa deplină, cu condiția ca cel puțin 50 % din această capacitate să fie vândută în cadrul unor licitații. Prin decizia din 28 octombrie 2016, Comisia a aprobat această modificare în anumite condiții⁵ (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

Întrucât a considerat că decizia în litigiu amenința siguranța aprovizionării cu gaze a Poloniei, ca urmare a transferului către calea de tranzit Nord Stream 1/OPAL a unei părți din volumele de gaze naturale care tranzitau până atunci statele din regiunea Europei Centrale, printre care Polonia, prin intermediul gazoductelor concurente ale OPAL, Polonia a sesizat Tribunalul Uniunii Europene cu o acțiune în anularea acestei decizii. Tribunalul a admis această acțiune și a anulat decizia în litigiu pentru încălcarea principiului solidarității energetice, consacrat la articolul 194 alineatul (1) TFUE⁶. Potrivit Tribunalului, Comisia ar fi trebuit să examineze efectele modificării regimului de exploatare a gazoductului OPAL asupra siguranței aprovizionării și asupra politicii în materie de energie a Poloniei.

¹ Directiva 2003/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 98/30/CE (JO 2003, L 176, p. 57, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 80).

² Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO 2009, L 211, p. 94).

³ Articolul 18 din Directiva 2003/55 și articolul 32 din Directiva 2009/73.

⁴ Articolul 25 alineatele (2)-(4) din Directiva 2003/55.

⁵ Decizia C(2016) 6950 final a Comisiei din 28 octombrie 2016 privind reexaminarea condițiilor de derogare a gazoductului OPAL, acordate în temeiul Directivei 2003/55, de la normele referitoare la accesul terților și la reglementarea privind tarifele.

⁶ Hotărârea din 10 septembrie 2019, Polonia/Comisia ([T-883/16](#)) (a se vedea de asemenea Comunicatul de presă nr. [107/19](#)).

Sesizată cu un recurs formulat de Germania, Curtea, reunită în Marea Cameră, confirmă hotărârea Tribunalului, statuând asupra naturii și a domeniului de aplicare al principiului solidarității energetice.

Aprecieră Curții

Curtea amintește, în primul rând, că, potrivit articolului 194 alineatul (1) TFUE, politica Uniunii în domeniul energiei urmărește, în spiritul solidarității între statele membre, să asigure funcționarea pieței energiei și siguranța aprovizionării cu energie în Uniune, precum și să promoveze eficiența energetică și economia de energie, dezvoltarea de noi surse de energie și energii regenerabile și interconectarea rețelelor energetice.

În această privință, Curtea arată că principiul solidarității este un principiu fundamental al dreptului Uniunii, menționat în mai multe dispoziții ale Tratatelor UE și FUE, care își găsește expresia specifică, în domeniul energiei, la articolul 194 alineatul (1) TFUE. Acest principiu este strâns legat de principiul cooperării loiale⁷, care impune Uniunii și statelor membre respectul și ajutorul reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate. Din moment ce principiul solidarității stă la baza ansamblului obiectivelor politicii energetice a Uniunii, nimic nu permite să se excludă posibilitatea ca acest principiu să producă efecte juridice obligatorii. Dimpotrivă, principiul solidarității presupune drepturi și obligații atât pentru Uniune, cât și pentru statele membre, Uniunea având o obligație de solidaritate față de statele membre, iar acestea din urmă având aceeași obligație între ele, precum și în raport cu interesul comun al Uniunii.

Curtea concluzionează că, contrar argumentației prezentate de Germania, legalitatea oricărui act al instituțiilor Uniunii care intră sub incidența politicii acesteia în domeniul energiei trebuie apreciată în raport cu principiul solidarității energetice, chiar în lipsa unei referiri exprese la acest principiu în dreptul derivat aplicabil, și anume în speță Directiva 2009/73⁸. În consecință, dintr-o interpretare coroborată a principiilor solidarității energetice și cooperării loiale reiese că, la adoptarea unei decizii de modificare a unui regim derogatoriu, în temeiul Directivei 2009/73⁹, Comisia este obligată să examineze riscurile eventuale pentru alimentarea cu gaze pe piețele statelor membre.

În al doilea rând, Curtea precizează că modul de redactare a articolului 194 TFUE nu restrânge aplicarea principiului solidarității energetice la situațiile unor atacuri teroriste sau ale unor catastrofe naturale sau provocate de om, prevăzute la articolul 222 TFUE. Dimpotrivă, spiritul de solidaritate menționat la articolul 194 alineatul (1) TFUE se extinde la orice acțiune care intră sub incidența politicii energetice a Uniunii.

Astfel, obligația instituțiilor Uniunii și a statelor membre de a lua în considerare principiul solidarității energetice la adoptarea actelor referitoare la piața internă în sectorul gazelor naturale, asigurând în special siguranța alimentării cu energie a Uniunii, se traduce prin adoptarea atât a unor măsuri pentru a face față unor situații de urgență, cât și a unor măsuri preventive. Uniunea și statele membre trebuie, cu ocazia exercitării competențelor lor respective în acest domeniu, să efectueze o evaluare comparativă a intereselor energetice în discuție, evitând luarea unor măsuri care ar putea afecta interesele actorilor susceptibili să fie vizați, în ceea ce privește siguranța aprovizionării, viabilitatea economică și politică și diversificarea surselor de aprovizionare, iar aceasta în vederea asumării interdependenței și a solidarității lor de fapt.

Astfel, Curtea confirmă că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a statuat că decizia în litigiu trebuie anulată pentru încălcarea principiului solidarității energetice.

MENȚIUNE: Curtea de Justiție poate fi sesizată cu un recurs, limitat la chestiuni de drept, împotriva unei hotărâri sau ordonanțe a Tribunalului. În principiu, recursul nu are efect suspensiv. Dacă este admisibil și întemeiat, Curtea anulează decizia Tribunalului. Atunci când cauza se află în stare de judecată, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul. În caz contrar, ea trimite cauza spre rejudecare Tribunalului, care este legat de decizia pe care Curtea a pronunțat-o în recurs.

⁷ Articolul 4 alineatul (3) TUE.

⁸ Articolul 36 alineatul (1) din Directiva 2009/73.

⁹ Articolul 36 din Directiva 2009/73.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106